

Sanatın varlığını güçlendirme yolunda bir dernek: SAHA

Hatice Utkan

SAHA Derneği temelde, Türkiye çağdaş sanatının uluslararası alandaki varlığını ve bilinirliğini artırmayı amaçlıyor. Bu doğrultuda, sanatçı, küratör ve eleştirmenlerin uluslararası kabul görmüş sanat kurumları tarafından davet edilen projelerini karşılıksız olarak destekliyor. Bu projelerin gerçekleştirilmesinde kolaylaştırıcı rol üstleniyor, kaynak geliştirme süreçlerine katkıda bulunuyor. Böylelikle Türkiye'den sanatçı, küratör ve eleştirmenlerin uluslararası sanat ağlarıyla etkileşimini artırmayı hedefliyor.

- SAHA Derneği, Türkiye'deki kültür sanat çalışmalarına katkıda bulunurken neleri önemsiyor? Örneğin bir sanatçının projesini desteklemeyi neye göre belirliyor?

SAHA Derneği, Türkiye çağdaş sanatının uluslararası alandaki varlığını ve bilinirliğini artırmaya katkıda bulunmak amacıyla, sanatçı, küratör ve eleştirmenlerin üretimlerine karşılıksız destek veriyor. Bunun için projenin; kâr amacı gütmeyen, uluslararası alanda kabul görmüş bir sanat kurumu tarafından davet almış veya kabul edilmiş olması ve başvurunun doğrudan kurum tarafından yapılması gerekiyor. SAHA'ya yapılan başvurular genel sekreterlik tarafından değerlendirildikten sonra, yönetim kurulu ve danışma kurulunun görüşleri de alınıyor. SAHA şu aşamada yeni üretimleri ve yayın projelerini desteklemeye öncelik veriyor. Bu seçim kriterlerinin dışında, SAHA başvuran projeleri sanatsal anlamda değerlendirmeye tabi tutmuyor. Başvuru yapan kurumun yaptığı seçimi esas alıyor ve desteğini Türkiye'den katılacak sanatçıların projelerinin gerçekleştirilmesine veya Türkiye'den katılan küratör ve eleştirmenlerin eğitimlerinin fonlanmasına aktarıyor.

- Son zamanlarda destekledikleri projeler nelerdir? Son zamanlardaki projeleriyle, dOCUMENTA, Manifesta 9 ve La Triennale'de ciddi şekilde varlığını hissettirdi diyebilir miyiz?

Geçtiğimiz yıl 28 Temmuz'da kurulan SAHA Derneği, 2011 yılı içinde 12. İstanbul Bienali Türkiye katılımını ve New York'ta gerçekleştirilen görsel sanat performans bienali Performa 11'e Türkiye'den davet edilen sanatçının katılımını destekledi. Bienale "Words Dash Against the Façade" isimli işiyle katılan Aslı Çavuşoğlu'nun projesinin küratörlüğünü Defne Ayas üstlenmiştir. 2012 yılında Paris'te gerçekleştirilen Kültür Bakanlığı destekli La Triennale'e Türkiye'den davet edilen sanatçıların eser üretim bütçeleri, SAHA Derneği tarafından karşılandı. "Intense Proximité" başlıklı ve küratörlüğünü Okwui Enwezor'un üstlendiği La Triennale 2012'ye Türkiye'den davet edilen Sarkis, sergi için "La Frise des trésors de guerre" başlıklı bir yerleştirme; Köken Ergun ise "Binibining Promised Land" başlığıyla bir video yerleştirme üretti.

SAHA Derneği, Haziran ayında Avrupa'nın önde gelen sanat etkinliklerinden dOCUMENTA ve Manifesta sergilerindeki Türkiye katılımına destek verdi. Avrupa'nın farklı şehirlerinde gerçekleştirilen Avrupa Çağdaş Sanat Bienali Manifesta, bu yıl "The Deep of the Modern" (Modernliğin Derinliği) temasıyla 2 Haziran-30 Eylül tarihleri arasında Belçika'nın Genk kentinde düzenlendi. Manifesta 9'a Türkiye'den Emre Hüner, "A Little Larger than the Entire Universe" (Tüm Evrenden Biraz Daha Geniş, 2012) başlıklı işiyle katıldı.

Dünyanın en önemli çağdaş sanat etkinlikleri arasında gösterilen ve 5 yılda bir gerçekleştirilen dOCUMENTA'nın bu yılki edisyonuna Türkiye'den

Fusun Onur'un dOCUMENTA (13)'e katılımının yanı sıra, bu sergi için hazırlanan sanatçı kitabı da SAHA desteğiyle gerçekleşti.

Fotoğraf: Anders Sune Berg

Fusun Onur's participation to dOCUMENTA (13) and a book which was published on the occasion of the exhibition were supported by SAHA Photo: Anders Sune Berg

davet edilen Fusun Onur ve Cevdet Ereğ'in yeni yapıtlarının prodüksiyon giderleri de SAHA Derneği tarafından karşılandı. SAHA, dOCUMENTA (13)'e katılan sanatçıların eser prodüksiyonlarının yanı sıra, sergi kapsamında hazırlanan 6 sanatçı yayınından biri olan Fusun Onur kitabının bütçesini de karşıladı. Türkçe ve İngilizce olarak yayımlanan kitapta, Hans Ulrich Obrist ile dOCUMENTA (13) küratörü Carolyn Christov-Bakargiev'in Fusun Onur'la gerçekleştirdiği röportajın yanı sıra, Christov-Bakargiev'in sunuş metni, Hollanda'daki Witte de With Sanat Enstitüsü Direktörü Küratör Defne Ayas'ın yazısı, Mimar Sinan Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi Burcu Pelvanoğlu'nun hazırladığı Fusun Onur kronolojisi de yer alıyor.

SAHA ayrıca, uluslararası kurumlarla işbirliği yaparak, Türkiye sanatının bilinirliğini artırmaya katkıda bulunmayı amaçlıyor. Bu bağlamda, Rotterdam, Hollanda merkezli halka açık sanat enstitüsü Witte de With ile 3 senelik bir işbirliği başlattı. Bu kapsamda, kurumun gerçekleştirdiği "Prompts & Triggers" başlıklı sergiye Türkiye'den davet edilen 3 sanatçının prodüksiyon bütçeleri SAHA tarafından karşılandı.

- SAHA'nın sergileme, sunum teknikleriyle ilgili küratöryel bazda amaçları nelerdir? Bu konuda Türkiye'de kültür-sanat endüstrisine nasıl katkıda bulunmayı amaçlıyor?

SAHA Derneği, doğrudan sergileme teknikleriyle ilgili bir çalışma yapmıyor, ancak küratöryel eğitim programlarına verdiği destekle, yeni küratörlerin yetişmesine katkıda bulunuyor.

SAHA'nın ilk işbirliği, New York'taki Independent Curators International'ın (ICI) gerçekleştirdiği programlar için, 2011 yılında başlatıldı. Üç sene devam etmesi planlanan işbirliği kapsamında, ICI'nin eğitim programlarına Türkiye'den davet edilen 3 genç küratörün katılım giderleri, SAHA tarafından karşılandı. SAHA'nın, 35 yıllık tecrübeye sahip bu saygın uluslararası kurumla yürüttüğü işbirliği, ICI eğitim programına katılan küratörlerin, araştırmalarını sürdürmek için başvurabileceği "SAHA Research Grant" (SAHA Araştırma Ödülü) programının oluşturulmasını da sağladı.

Emre Hüner'in "A Little Larger than the Entire Universe" (2012) projesi Manifesta 9'da sergilendi.
Emre Hüner's "A Little Larger than the Entire Universe" (2012) project was exhibited in Manifesta 9.

SAHA, uluslararası müzelerle özel staj programları için iletişim de kuruyor. Yakın gelecekte kurmayı sürdüreceğimiz işbirlikleri aracılığıyla, küratörlerin uluslararası müzelerde çalışmalarını ve gelişimlerini desteklemeyi amaçlıyoruz.

- Çağdaş sanat dediğimiz zaman aynı zamanda birçok dalı var... Örneğin performans sanatı Türkiye'de yeterince ilgili görmüyor. Bu konularda özel projeleri var mıdır?

SAHA Derneği, günümüze tanıklık eden, sorular soran, farklı kültür ve toplumlarla etkileşime giren projelerin üretimini; bu doğrultuda çalışan sanatçı, küratör ve eleştirmenleri desteklemeyi amaçlıyor. SAHA, ilgi alanına giren performans sanatı alanında New York'ta Kasım ayında gerçekleştirilen Performa 11 bienaline katılan sanatçıya destek verdi. Performa 11'le eşzamanlı olarak ICI tarafından düzenlenen "Curatorial Intensive"e kabul edilen küratörün katıldığı eğitim programı da performans sanatı üzerine yoğunlaştırılmıştı.

- SAHA'nın artist residency (misafir sanatçı) projeleri var mı? Mesela sadece artist residency değil, aynı zamanda küratöryel ya da sanat yazarı residency'lerini de desteklemeyi düşünüyor mu?

Evet, SAHA Derneği farklı misafir sanatçı, küratör ve yazar programlarına destek olmayı planlıyor. Bu konuda işbirliği yapmak üzere, çeşitli uluslararası kurumlarla sürekli irtibat halinde olan SAHA, bu işbirliklerinin uzun vadeli girişimler olmasını amaçlıyor. Küratöryel alanda, ICI ile işbirliği, bu konudaki ilk somut gelişmeyi oluşturuyor.

Eleştirmen ve sanat yazarlarının desteklenmesi için uluslararası yayın kurumlarıyla iletişim halinde olan SAHA, yurtdışında gerçekleştirilen kısa programlar ve staj olanakları için farklı işbirlikleri oluşturmayı amaçlıyor.

Öte yandan SAHA Derneği, uluslararası sergi veya projeler kapsamında kabul edilen ve Türkiye çağdaş sanatıyla ilgili araştırma yürütmek isteyen yabancı küratörlerin İstanbul'daki kısa süreli konaklamasını da karşılıyor. Küratörel Araştırma Programı'na kabul edilen sanatçılara ayrıca, Türkiye sanatıyla ilgili danışmanlık sunuluyor, isterlerse Türkiye içindeki seyahatlerinin organizasyonuna destek veriliyor. Program kapsamında ilk olarak, Tate Modern'de Daskalopoulos Küratörü olarak çalışan Jessica Morgan davet edildi.

- Danışma kurulu kimlerden oluşmakta ve nasıl bir yol izleniyor desteklenen sanatçıları seçerken?

Danışma Kurulu, 1 yıl süreyle görev yapmak üzere seçiliyor, derneğin

kaynak yaratacağı sanat projeleri ve eğitim programlarının seçiminde etkin rol oynuyor. Kurulun şu anki üyeleri Carolyn Christov-Bakargiev, Fulya Erdemci ve Jessica Morgan. Ancak az önce de bahsettiğim gibi, SAHA Danışma Kurulu "sanatçı seçimi" yapan bir kurul değil... Demek, doğrudan kurumlardan gelen başvuruları kabul ediyor. Bu kurumların bünyesindeki sergi, eğitim programları veya konferans gibi etkinliklere katılmak üzere davet veya kabul edilen projeleri destekliyor. Başvurular yönetim kuruluna sunulmadan önce genel sekreterlik tarafından değerlendiriliyor. Gerek görüldüğü durumlarda ise danışma kuruluyla iletişime geçiliyor. Kurul, başvuru yapan kurumu ve gerçekleştirmekte olduğu sergiyi, sanatsal olarak, organizasyon açısından, bütçenin hedeflere uygunluğu, etki alanı gibi kriterler bakımından değerlendirerek başvuru sürecine profesyonel görüşleriyle destek oluyor.

- SAHA, Türkiye'de sanatçılara fon verilmesi ya da küratörlere fon verilmesi gibi konularla ilgileniyor mu? Bunun için farklı bir proje üretmeyi amaçlar mı?

SAHA Derneği'nin kuruluş amacı, Türkiye çağdaş sanatının uluslararası alandaki varlığını ve bilinirliğini artırmaya katkıda bulunmaktır. Dernek bu doğrultuda, uluslararası sanat kurumlarıyla işbirliği geliştirilmesi; sanatçı, küratör, bu alanda faaliyet gösteren yazar ve eleştirmenlerin projelerine kaynak yaratılması için çalışıyor. Bu misyon çerçevesinde yeni projeler üretmeye; yeni programlar ve işbirlikleri geliştirmeye devam edeceğiz. Türkiye'den sanatçıların dünyadaki sergi ve programlarla ilişkilerinin gelişmesi için kolaylaştırıcı, destekleyici bir rol üstleniyor. SAHA Derneği, verdiği destekle; uzun vadede yurtdışındaki kurumların Türkiye'den hem daha fazla sayıda sanatçıyı davet edebilmelerine, hem de davet ettikleri sanatçıların yeni eserlerinin prodüksiyonu için daha fazla bütçe ayırabilmelerine katkıda bulunmayı amaçlıyor.

- Yeni dönemde ne gibi yenilikler planlıyor?

SAHA Derneği olarak en son 2. Mardin Bienali'ne Türkiye katılımını destekledik. Ayrıca Belgrad'da gerçekleştirilecek 53. October Salon'a Türkiye'den davet edilen sanatçının yapıtının prodüksiyon giderlerini karşılıyoruz. Dernek ayrıca Ekim ayında New York'ta yapılacak, Creative Time Summit tarafından Türkiye'den davet edilen sanatçının bu prestijli konferansa katılımını destekliyor.

SAHA Derneği, uzun vadeli işbirlikleri oluşturmak adına, çeşitli uluslararası müze ve eğitim kurumlarıyla iletişimine devam ediyor. Yakın gelecekte farklı misafir sanatçı ve küratör programlarını, işbirliklerini, yazar destek programlarını geliştirmeyi hedefliyor.

An NPO in the process of reinforcing the existence of art: SAHA

Hatice Utkan

- What are the priorities of SAHA whilst supporting the artistic endeavors in Turkey? For instance, how is the decision to support an artist's project made?

SAHA, in an attempt to augment the international existence and prominence of Turkish contemporary art, supports the works of artists, curators and critics with no strings attached. For that decision to be made, the project has to be accepted and invited by a non-profit, internationally recognized art institution; and the application has to be made by the said institution directly. Once the incoming applications are evaluated by the general secretariat, opinions of the administrative board and the advisory committee is sought and taken into consideration. SAHA currently prioritizes supporting novel artworks and publication projects. Other than these criteria, no appraisal of the artistic value of received projects is attempted. The choice made by the applying institution is followed, and the support usually takes the form of realizing the projects of artists from Turkey, or financing the education of participating curators and critics from Turkey.

- What are some of the recent projects supported by SAHA? Could we say that SAHA has made its mark in dOCUMENTA, Manifesta 9 and La Triennale by means of recent projects it supported? Established last year on 28 Jul, SAHA has aided in Turkey's participation in the 12th Istanbul Biennial in 2011, and the participation of an artist from Turkey in Performa 11, a visual arts biennial based in New York. Asli Cavusoglu participated in the biennial with her work "Words Dash Against the Façade", her project was curated by Defne Ayas.

La Triennale took place in 2012 with the support of The Ministry of Culture. The production budgets of artists invited from Turkey were supplied by SAHA. La Triennale 2012 was titled "Intense Proximité" and curated by Okwui Enwezor, and from Turkey, Sarkis and Köken Ergun were invited. Sarkis created an installation titled "La Frise des trésors de guerre" for the triennale, and Köken Ergun a video installation called "Binibining Promised Land".

In June, SAHA aided the participation of Turkey in two of the most prominent art activities in Europe, dOCUMENTA and Manifesta. The latter, a European contemporary art Biennial taking place in different a different European city each time, took place this year between June 2- September 30, in Genk, Belgium, with the theme "The Deep of the Modern". Emre Hüner from Turkey participated in Manifesta 9 with his work "A Little Larger than the Entire Universe".

dOCUMENTA, organized every five years and regarded as one of the world's most influential contemporary organizations, invited Füsün Onur ve Cevdet Ereğ from Turkey this year; subsequently, the two artists' production costs were met by SAHA. In addition to financing the production costs of artists partaking in dOCUMENTA (13), SAHA also provided the budget for the book on Füsün Onur, one of the 6 artist publications within the scope of the organization. Published in Turkish and English, the book comprises Hans Ulrich Obrist and dOCUMENTA (13) curator Carolyn Christov-Bakargiev's interview with Füsün Onur, Christov-Bakargiev's introductory essay, an essay by Witte de With Art Institute Director Defne Ayas, and a Füsün Onur chronology prepared by Burcu Pelvanoğlu, professor in Mimar Sinan

SAHA aims primarily to augment the existence and prominence of Turkish contemporary art in the international sphere. For this purpose, it supports the projects of artists, curators and critics that are invited by internationally-recognized art institutions, facilitates the realization of those projects, and assists the fund-raising process. In this manner, it strives to increase the interaction of artists, curators and critics in Turkey with the international art networks.

University Art History department.

SAHA also endeavors to cooperate with international institutions in order to augment the prominence of Turkish art. In this direction, a three year collaboration with a Rotterdam, Holland based public art institution, Witte de With, was started. In this context, three artists from Turkey invited by the institution to the exhibition "Prompts & Triggers" had their productions budget supplied by SAHA.

- What are SAHA's curatorial aims with respect to the exhibition techniques? How does it aim to contribute to Turkey's art and culture industry at this junction?

SAHA does not organize projects based on exhibition techniques itself, it rather supports the maturation of new curators through the support it provides for curatorial education programs.

SAHA's first international cooperation project was started with Independent Curators International (ICI) for the programs they prepare. Under the rubric of the cooperation that is planned to last for three years, costs of enrollment for three young curators invited to ICI's education programs from Turkey were covered by SAHA. The cooperation of SAHA with that respected international institution with 35 years of experience led to the establishment of 'SAHA Research Grant' that curators who took part in the ICI education programs can apply for.

SAHA also communicates with museums worldwide for special internship programs. In the near future, by way of cooperations that we are going to keep establishing, we plan to encourage curators to work and improve themselves in international museums.

- Contemporary art has many different types. Performance art, for instance, does not attract a lot of interest in Turkey. Do you have any special projects pertaining to these fields?

SAHA aims to support the realization of projects that witness our times, question it, and interact with different cultures and societies; and the works of artists, curators and critics working along these lines. SAHA

Cevdet Ereğ'in dOCUMENTA (13)'te gerçekleştirdiği 'Room of Rhythms' adlı ses yerleştirmesi, Kassel'deki büyük bir mağazanın bir katında yer alıyor.
Cevdet Ereğ'in dOCUMENTA (13)'te gerçekleştirdiği 'Room of Rhythms' adlı ses yerleştirmesi, Kassel'deki büyük bir mağazanın bir katında yer alıyor.

made known its interest in performance art by supporting an artist partaking in the Performa 11 Biennial, realized in New York last November, with a performance. The education program attended by the curator invited to 'Curatorial Intensive' -organized by ICI simultaneously with Performa 11- concentrated on performance art as well.

-Does SAHA work on artist residency projects? Or would it consider supporting curator and critic-oriented residencies as well as artist residencies?

Yes, SAHA plans to support various artist, curator and critic residency programs. In continuous communication with various international institutions regarding collaborations in that direction, SAHA aims the consequential cooperations to be long-winded. In the curatorial field, the collaboration with ICI presents the first concrete development in that direction.

Communicating as well with international publishing institutions to support art critics, SAHA strives to realize various collaborations for short programs and internships abroad.

Furthermore, SAHA undertakes the accommodation of foreign curators invited to international exhibitions and projects and willing to do research on contemporary art in Turkey. For artists admitted to the Curatorial Research Program, counseling on Turkish art is provided, and the organization of their potential travels in Turkey is supported. As the first part of the program, Jessica Morgan, Daskalopoulos Curator of Tate Modern, was invited.

-Who comprises the advisory committee, and what is the procedure for choosing the artists to be supported?

The advisory committee is elected every year, and plays a major role in choosing the art projects and educational programs that the institution is going to create resources for. Current members of the committee are Carolyn Christov-Bakargiev, Fulya Erdemci and Jessica Morgan. Yet as I previously mentioned, it is not a committee that does 'artist selection'. SAHA accepts applications coming directly from other institutions. It supports projects that are invited or accepted to partake in the activities, like exhibitions, educational programs and conferences organized by the said institutions. Before being presented to the administrative board, the applications are evaluated by the general secretariat. When it is deemed necessary, the advisory committee is contacted. The latter supports the evaluation process with their professional opinion, by evaluating the

applying institution, and the exhibition organized through artistic criteria, and in terms of organization, the compatibility of the budget with the goals, the area of influence etc.

- Does SAHA get involved in topics like the allocation of funds to artists or curators in Turkey? Would it consider coming up with a different project that concerns those issues?

SAHA's raison d'être is reinforcing the international existence and prominence of Turkish contemporary art. Along those lines, the institution strives to develop collaborations with international art institutions; and the creation of resources for the projects of artists, curators, authors and critics that work in these fields. Within the scope of this mission, we are going to keep coming up with new projects, and developing new programs and collaborations.

SAHA also takes up a supporting, facilitatory role for the strengthening of the relations of Turkish artists with international exhibitions and programs. By dint of the support it provides, SAHA aims to aid the international institutions in inviting manier artists from Turkey, and allocating a bigger budget for the production costs of the Turkish artists they invite.

- What sorts of activities are planned for the forthcoming term?

SAHA most recently supported the participation of Turkey in the 2nd Mardin Biennial. What is more, we are meeting the production costs of the artist invited from Turkey to the 53. October Salon, to take place soon in Belgrad. Our institution is also supporting the participation costs of the artist invited from Turkey to the Creative Time Summit, scheduled to take place in New York in October.

SAHA sustains communication with various international museums and educational institutions with the aim of establishing long-term collaborations. It aims to devise various artist and curator residency programs, collaborations, and author support programs in the near future.